

exklusivt

ETT NYHETSREV FRÅN STRÖM & GULLIKSSON OCH ADVOKATBYRÅN GULLIKSSON

NR 3/08

Eritrea, Syrien, Liberia, Turkmenistan, Nordkorea och Somalia. Dessa länder står utanför TRIPS-avtalet och saknar skydd för immateriella rättigheter.

Ska Sverige hamna i tvivelaktigt sällskap?

Läkemedels- och underhållningsindustrin skakas av opinionen mot patent och upphovsrätt som växer sig allt starkare i massmedia. Politiker från vänster till höger talar om att vi borde legalisera kopiering och spridning av upphovsrättsligt skyddade verk. De blundar för att Sverige omfattas av flera internationella avtal som reglerar de immateriella rättigheterna. Vad händer om Sverige slutar att följa dessa avtal? Vilka sanktioner kan vi drabbas av och hur påverkas vår ekonomiska utveckling?

Nya trender och opinioner sprider sig som en löpeld över Internet. Människor som aldrig har träffats kan lätt förenas av en idé eller ideologi. Massrörelser uppstår plötsligt och kan få stort genomslag på kort tid.

– Det är utan tvekan positivt att människor kan förenas kring idéer och påverka opinionen utan stöd av partier eller investeringar i PR och lobbying, säger Jonas Gulliksson, Advokatbyrå Gullikssons grundare och partner. Problemet är att opinionen ibland bygger på okunskap och fördomar.

Alla politiker har respekt för folkrörelser. De måste ta hänsyn till åsikter som delas av tusentals individer och speglas i massmedia. De som menar att vi kommer att kriminalisera en hel generation om vi inte tillåter fildelning, bortser dock från att Sverige ända sedan 1880-talet har tagit på sig internationella förpliktelser som går ut på att respektera de immateriella rättigheterna. Om Sverige inte följer dessa avtal kan vi drabbas av sanktioner som riskerar att hota hela vår internationella handel.

Det började redan 1885

Ett av de äldsta internationella avtalen inom detta område är Pariskonventionen för skydd av industriella rättigheter, patent, mönster och varumärken. Sverige anslöt sig år 1885 och avtalet omfattar i dag 173 stater.

Sedan 1904 är Sverige även anslutet till Bernkonventionen, som utvecklades på initiativ av den franske författaren Victor Hugo. Avtalet, som omfattar 164 länder, reglerar skydd av litterära och konstnärliga verk. I anslutande konventioner regleras rättigheterna för skådespelare och andra utövande artister samt för producenter av radio- och TV-sändningar m fl.

Ett annat viktigt avtal är TRIPS (Agreement on Trade-Related aspects of Intellectual Property rights), som ingår i GATT (General Agreement on Tariffs and Trade), och som Sverige skrev under 1995. Avtalet, som omfattar 153 parter, kräver att medlemmarna upprätthåller effektiva system för skydd av sina immateriella rättigheter och att de vidtar rättsliga åtgärder vid intrång i dessa rättigheter.

– Grunden för dessa avtal är att garantera uppfinnare, konstnärer, författare och andra som lever på sina idéer ett rimligt skydd för dessa, säger Martin Ekenberg, patentkonsult på Ström & Gulliksson.

Det finns dock anledning att framföra synpunkter på den svenska upphovsrättslagen, menar Martin:

– Många anser att skyddstiden är alldeles för lång och att lagen i vissa avseenden ger ett alltför omfattande skydd, särskilt när det gäller brukskonst. För denna typ av alster finns det redan tidsbegränsade skydd i form av till exempel patent eller mönster. Sverige kan dock inte ändra skyddstiden på egen hand, utan måste i så fall föra upp frågan på en internationell nivå.

Kraftiga sanktioner hotar

De internationella avtalen bygger på ömsesidighet. Det betyder att varje medlemsland måste uppfylla sina åtaganden om dess medborgare ska kunna få skydd i övriga medlemsländer. Om ett medlemsland inte följer ett avtal kan det bli uteslutet eller drabbas av straffullar som förhindrar export. Om Sverige väljer att stå utanför, riskerar vi således att omöjliggöra teknikhandel och ekonomiskt utbyte av rättigheter i form av konst litteratur, musik, film, datorprogram och liknande – en situation som närmast är att betrakta som en katastrof för ett land där ekonomin till stor del baseras på teknikutveckling och intellektuell skapande.

– Svenska exportföretags immaterialrättigheter skulle inte

längre respekteras i utlandet och straffullarna skulle tvinga många att flytta utomlands, säger Jonas Gulliksson.

Varför har då så gott som alla länder i världen accepterat ett skydd för immateriella rättigheter?

– En viktig förklaring är att immaterialrättssystemet hittills varit oslagbart när det gäller att främja teknisk och andlig idéutveckling samt ekonomiskt välstånd.

Att vissa utvecklingsländer har dröjt länge med att ansluta sig till de internationella avtalen beror på att de tror sig kunna gynna den inhemska industrin när den ges möjlighet att fritt plagiera utländska produkter. Det är dock tveksamt om detta är en intelligent strategi med tanke på den internationella handelns bevisat goda inverkan på den ekonomiska tillväxten. Risken är också att plagieringen blir så utbredd i dessa länder att ett framtida medlemskap i GATT omöjliggörs.

Försvaret av de immateriella rättigheterna bör dock inte användas som försvar av en föråldrad distributionsmetod. Naturligtvis kommer skiv- och filmbolagen att energiskt driva mål mot Pirate Bay och andra stora fildelare. Artisternas, skiv- och filmbolagens krav mot männen bakom Pirate Bay är nu uppe i 700 miljoner kronor. Men kommer det att räcka när en hel generation vant sig vid gratis nedladdning?

Förmodligen kommer utvecklingen på sikt att resultera i helt nya affärsmodeller. Många musiker lägger idag ut låtar på Internet för fri nedladdning i promotionsyfte och det finns även fria läroböcker att ladda ner. Med Creative Commons redskap kan författare, vetenskapsmän, konstnärer och undervisare markera vilka friheter deras verk ska ha, så att användare kan dela, remixa och återanvända dem – helt legalt. Nätbutiken ”iTunes” har redan sålt fem miljarder låtar och nu startar flera mobiltillverkare egna musikbutiker på nätet.

Faktum kvarstår dock att om ett land inte respekterar andra länders immateriella rättigheter, kan det inte kräva någon respekt för sina egna. Sverige är ett litet land med en stor andel driftiga entreprenörer, uppfinnare och företagsledare. Vi hade inte kunnat bygga det välstånd vi har idag om vi inte hade undertecknat internationella avtal som reglerar vårt utbyte med omvärlden. SKF, NOBEL, VOLVO och IKEA hade inte kunnat skriva industrihistoria. ABBA hade inte tjänat pengar på sin musik. ”Det svenska musikundret” hade aldrig uppstått. Detta kan vara värt att tänka på nästa gång någon talar om att avskaffa patent eller legalisera fildelning.

Viktiga internationella avtal om immateriella rättigheter

TRIPS

* Ett övergripande avtal som bland annat inbegriper Paris- och Bernkonventionen

* Anger minimikrav för medlemsstaternas nationella lagstiftning när det gäller patent, mönster, varumärken, upphovsrätt

* De enda länder som inte har skrivit under TRIPS är Eritrea, Nordkorea, Liberia, Somalia, Syrien, Turkmenistan, Monaco, San Marino och några små söderhavsländer

* Administreras av WTO (World Trade Organization)

Pariskonventionen

- * Skyddar industriella rättigheter, patent, mönster och varumärken
- * Anslutna staters medborgare får skydd i utlandet förutsatt ömsesidighet
- * Ansökan i en stat ger prioritet inom en viss tid vid ansökan i andra stater
- * Administreras av WIPO (World Intellectual Property Organization)

Bernkonventionen

- * Skyddar litterära och konstnärliga verk i alla anslutna stater
- * Upphovsrätt uppstår automatiskt vid skapandet
- * Minimiskyddet för upphovsrätt anges, men stater får ge längre skydd
- * Administreras av WIPO (World Intellectual Property Organization)

Nytt förslag om företags-hemligheter på justitieministerns bord

I början av juni presenterades ett betänkande som går ut på att stärka skyddet för företagshemligheter. I betänkandet föreslås bland annat ett utvidgat straff- och skadeståndsansvar för personer som tar del av en näringsidkares företagshemlighet.

Ansaret ska inte bara gälla anställda utan även bemannings- och konsultföretag, ensamkonsulter, styrelseledamöter och revisorer. Olovlig användning av en företagshemlighet ger straff i form av böter eller fängelse i högst två år, medan grova brott leder till fängelse i mellan sex månader och sex år. Gärningar som äger rum två år efter att en anställning har upphört kommer dock inte att medföra något straff.

Bland övriga förslag kan nämnas införandet av en så kallad bevissäkringsåtgärd. Detta innebär att man, vid misstanke

om att ens företagshemlighet har angripits, kan få till stånd ett domstolsbeslut om att Kronofogdemyndigheten ska söka efter hemligheten hos den misstänkte. Vidare föreslås att begreppet "företagshemlighet" förtydligas så att inte information som rör brottslig verksamhet ska kunna klassas som företagshemlighet. Lagen bör inte heller kunna tillämpas om det strider mot tryckfrihetsförordningen eller yttrandefrihetsgrundlagen.

Källor: www.regeringen.se, SOU 2008:63

Tuffare tag skyddar mot aggressiv marknadsföring

Den 1 juli började en ny marknadsföringslag gälla i Sverige. Lagen innehåller bland annat uttryckliga förbud mot vilseledande och aggressiv marknadsföring.

Ett exempel är påträngande och oönskad telefonförsäljning. Det har också införts ett förbud mot direkta köpuppmaningar i all slags reklam som vänder sig till barn. Den nya marknadsföringslagen omfattar även information som näringsidkare lämnar ut efter ett köp och innehåller en svart lista med 31 förbud. Förbudet att rikta reklam till barn under 12 år i TV-sändningar är oförändrat.

Kontakta gärna någon av Advokatbyrån Gullikssons advokater eller biträdande jurister om du har några frågor angående förändringarna i marknadsföringslagen.

IMHO in my humble opinion

Allt som inte är förbjudet är tillåtet

För att kunna få en ensamrätt krävs det att man har kommit med någon form av extra bidrag till samhället. Det kan röra sig om ny teknik eller ny formgivning, men även andra resultat av mänsklig kreativitet kan få skydd. En ensamrätt kan dock hävas i efterhand om den har beviljats orättmätigt. I de flesta länder finns dessutom konkurrenslagar som hindrar att en ensamrätt utnyttjas på ett otillbörligt sätt, till exempel genom missbruk av dominerande ställning, karteller och prisdiskriminering.

Som medlem i EU omfattas Sverige av mycket stränga konkurrensregler. Tyvärr tillämpas dessa regler huvudsakligen på missförhållanden i handelen mellan medlemsstaterna. Vår nationella konkurrensrätt förväntas vara harmoniserad, men den är inte särskilt effektivt bevakad av konkurrensmyndigheterna.

De länder som mest har bidragit till utvecklingen av konkurrensrätten är USA, Tyskland och Frankrike. Det är också där som de nationella myndigheterna agerar mest kraftfullt mot konkurrensbrott. Ibland får dock protektionistiska strömningar alltför stort inflytande över besluten. Exempelvis är det förvånande att de amerikanska konkurrensmyndigheterna godtog sammanslagningen av McDonnell Douglas och Boeing. Det är också märkligt att EG-kommissionen godkände fusionen av Daimler och Chrysler trots att denna påverkar handeln mellan EU-länderna. Varför då inte acceptera en sammanslagning av Volvo och Scania?

I det stora hela bedrivs dock ett effektivt arbete för att bibehålla en sund konkurrens inom EU. Under 1990-talet utdömde EG-kommissionen 102 miljoner ECU (European Currency Unit) i böter mot Volkswagen för att de hindrat parallellimport och i början av 2000-talet dömdes Hoffmann-La Roche och BASF till 462 respektive 296 miljoner euro i böter för kartellbildning. År 2004 fick Microsoft betala 497 miljoner euro i böter till följd av konkurrensbrott och i år dömdes företaget till ytterligare 899 miljoner i böter eftersom de inte hade följt tidigare beslut. EU:s sammanlagda bötesbelopp uppgick till hela 3.500 miljoner euro under 2007.

Immaterialrätten bygger på grundprincipen att allt som inte är förbjudet enligt lag är tillåtet. Alltså kan plagiering och efterbildning ske om det inte förekommer en specifik ensamrätt. En ensamrätt ger dock endast en tillfällig konkurrensbegränsning och i ett fungerande rättssystem med effektiva konkurrenslagar kan den aldrig missbrukas för att snedvrída eller begränsa den fria konkurrensen.

exklusivt

Ett nyhetsbrev från Ström & Gulliksson och Advokatbyrån Gulliksson

Utgivning: 3-4 gånger per år

Idé och text: Olle Benner

Text och projektledning: Jessika Nord

Layout, bild och original: Jan Emzén

Konstverk: Bjørn Bjørnholt

Tryckeri: Tryckfolket

Upplaga: 16.500 exemplar

Ansvarig utgivare: Jonas Gulliksson,
Advokatbyrån Gulliksson

Redaktion:

c/o Ström & Gulliksson

P O Box 4188

SE-203 13 Malmö

Sweden

Fax +46 40 664 44 69

E-mail exklusivt@sg.se

Ström & Gulliksson

intellectual property consulting

Malmö +46 40 757 45

Helsingborg +46 42 21 80 08

Lund +46 46 19 05 00

Ronneby +46 457 38 63 90

Stockholm +46 8 24 05 10

www.sg.se

GULLIKSSON ADVOCATES

Malmö +46 40 664 44 00

Helsingborg +46 42 19 84 60

Lund +46 46 19 05 20

Stockholm +46 8 24 93 00

www.gulliksson.se

© Ström & Gulliksson AB

& Advokatbyrån Gulliksson AB 2008